Inzet . . . wereldwijd?

Het samenstellen van de nieuwe defensienota vergt aanzienlijk meer tijd, dan door de minister van defensie geruime tijd geleden werd aangegeven. Een dergelijke vertraging zal hem zeker door het beroepspersoneel van de krijgsmacht niet in dank worden afgenomen. Na meer dan een jaar heeft men nog steeds geen duidelijkheid over de toekomst van de krijgsmacht, over het eigen krijgsmachtdeel en — zeker niet in de laatste plaats — over de eigen toekomstmogelijkheden.
Of er nu wel of niet een defensienota is verschenen op het moment dat u dit leest, uit verschillende andere publikaties kan toch worden afgeleid, met welke taken de Nederlandse krijgsmacht in de toekomst waarschijnlijk rekening moet houden. In een artikel van de hand van de Chef Defensiestaf, opgenomen in het maandblad Carré kunnen de volgende taken worden onderkend.

- Het leveren van een bijdrage aan het conventionele evenwicht in Europa.
- Het deelnemen aan acties, die tot doel hebben (West)europese strategische belangen zeker te stellen.
- Het leveren van een bijdrage aan het indammen van een regionaal conflict, zowel binnen als buiten Europa.

Een eventuele inzet zal naar verwachting voornamelijk in multinationaal verband plaatsvinden.

De Nederlandse krijgsmacht zal dus, behalve met het leveren van een bijdrage in een grootschalig conflict in Europa (de kans daarop wordt overigens laag ingeschat), vooral rekening moeten houden met een mogelijk optreden in het kader van crisisbeheersing; dit kan zowel in als buiten Europa plaatsvinden.

Europa is in dit kader een wat vage aanduiding. Tijdens een door het Instituut „Clingendael" georganiseerd colloquium over *De toekomst van de Nederlandse defensie* kwam naar voren, dat bij een inzet in Europa ook kan worden gedacht aan het betrokken raken bij regionale conflicten in Midden-Europa. Ook in het hiervoor aangehaalde artikel van de Chef Defensiestaf wordt een zelfde indruk gewekt. Bij de verschillende ideeën, die worden genoemd om een eventuele instabiliteit in Midden-Europa het hoofd te bieden, wordt het uitbreiden van de NAVO met een aantal landen uit dat gebied nogal eens als mogelijkheid geopperd. In hoeverre een dergelijk idee realiteitswaarde heeft, zal de tijd leren. Door de Sovjet-Unie zal een dergelijke ontwikkeling kunnen worden uitgelegd als een bedreiging van haar positie. Voor de Westeuropese NAVO-landen zal zij tot gevolg hebben, dat hun verplichtingen een uitbreiding ondergaan.

Het deelnemen aan operaties, die tot doel hebben regionale conflicten in Midden-Europa in te dammen, kan tot gevolg hebben, dat de NAVO-landen ook militair worden betrokken bij de interne of bilaterale problemen van landen in die regio. Uiteraard zal in eerste instantie moeten worden getracht een vreedzamer weg te bewandelen voor het oplossen van het probleem. Dat kan in NAVO-verband, doch andere internationale verbanden zijn ook denkbaar en mogelijk zelfs meer geschikt. In dit verband moet ook worden gewezen op de doelstelling van de NAVO zoals vastgelegd in artikel 5 van het verdrag. Daarin wordt tot uitdrukking gebracht, dat een aanval, gericht tegen één van de leden-landen, als een aanval tegen allen wordt be-

schouwd. Met andere woorden: de NAVO richt zich primair op een gezamenlijk optreden tegen een externe dreiging. Dat is iets anders dan het indammen van een regionaal conflict in Midden-Europa. Indien men dit toch als mogelijkheid wil, dan moet vermoedelijk het NAVO-verdrag worden aangepast. Men kan daarbij de vraag stellen of dat overeenkomt met de oorspronkelijke bedoelingen van het verdrag. Ook is het de vraag of hiervoor een voldoende breed draagvlak bij en in de landen aanwezig is. Een beantwoording van die vragen is te meer nodig, omdat men met deze wijziging afwijkt van het algemeen gangbare karakter van veiligheidsverdragen.

Het lijkt wenselijk crisisbeheersing in NAVO-verband, waarbij militaire middelen kunnen worden betrokken, in ieder geval voorlopig gericht te houden op het huidige NAVO-gebied. Daarbij zou hoge prioriteit kunnen worden gegeven aan de flanken. Uitgaande van omvangrijke vermindering van de parate strijdkrachten bij de leden van het NAVO-bondgenootschap, zullen de eenheden, die wel direct ter beschikking blijven, reeds rekening moeten houden met inzet in een groter gebied dan tot dusverre het geval is. Voor wat betreft de Centrale sector zou, op grond van het hiervoor gestelde over de flanken, kunnen worden overwogen hiertoe ook de zg. *Baltic approaches* te rekenen.
Inzet van (delen van) de Nederlandse krijgsmacht in het kader van crisisbeheersing buiten Europa zou — zoals hiervoor is aangegeven — tot doel hebben (West)europese belangen zeker te stellen. In beginsel wordt een dergelijke inzet gezien in VN-verband, maar het uitvoeren van een dergelijke operatie in een ander internationaal verband wordt ook mogelijk geacht en lijkt meer voor de hand te liggen. Het is immers niet waarschijnlijk dat onder VN-vlag een operatie wordt uigevoerd, die uitsluitend tot doel heeft de genoemde belangen veilig te stellen. In het algemeen vindt het VN-optreden met een andere doelstelling plaats, waarbij ten hoogste indirect ook een Europees belang wordt gediend. Men mag dan ook aannemen, dat een optreden specifiek gericht op het bevorderen van Europese belangen zeker niet in VN-verband zal plaatsvinden en dus in een ander internationaal kader zal moeten worden gerealiseerd. Of dat nu zal plaatsvinden onder de vlag van de NAVO, de WEU of een nog op te richten ander orgaan, men dient voor ogen te houden, dat een dergelijk optreden veel associaties zal oproepen met eerdere koloniale activiteiten van verscheidene Europese landen. In ieder geval zal zeer duidelijk moeten worden vastgesteld, wat onder (West)europese belangen moet worden verstaan.

Welke oogmerken men met crisisbeheersing ook moge nastreven, een eventuele effectieve inzet zal slechts mogelijk zijn, indien de daartoe bestemde eenheden tijdig ervoor geschikt zijn gemaakt. Teneinde de opleiding, de oefeningen, de voorbereidingsmaatregelen zo doelgericht mogelijk te kunnen uitvoeren, is het noodzakelijk dat wordt aangegeven in welke gebieden een eventuele inzet mogelijk wordt geacht. Bij de keuze van die gebieden zal rekening moeten worden gehouden met de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het gebied, de beschikbare personele en materiële middelen, de mogelijkheden tot logistieke ondersteuning, de houding van de bevolking e.d. Ook zijn nadere aanwijzingen nodig betreffende o.m. de mogelijke internationale verbanden, waarin zal worden opgetreden, de bevelsverhoudingen en de toe te delen deeltaken. Dergelijke aanwijzingen zijn nodig, tenzij men streeft naar wereldwijde inzet; overigens zou ook dat laatste een richtlijn zijn.

Het is duidelijk dat een en ander nog verder moet worden uitgewerkt. De krijgsmachtdelen zullen echter te maken krijgen met andere wijzen van uitvoering van hun taken, onder andere omstandigheden en mogelijk met andere middelen. Ondanks alle onzekerheden ziet het ernaar uit, dat ze een interessante tijd met vele nieuwe uitdagingen tegemoet gaan.

